

Mai sabré prou llengües

Vaig néixer en un poble del Baix Aragó, Andorra (Terol). Un 29 de setembre del 1958 el meu germà va saber que tenia una germaneta i el meu pare complien el somni de “la parelleta”.

El meu pare treballava a la mina i la meua mare, de mestressa de casa. Es feren la caseta amb les seves mans i l'ajuda de la família. Semblava el màxim a fer en aquella època.

Algun dia, llunyà en el temps, el meu pare, que es diu Joaquim, i el meu tiet Aurelio començaren a pensar en emigrar a Barcelona a la recerca d'un futur millor on els fills podrien estudiar i on sabien que hi havia molta feina; us parlo dels anys 60, del 62 concretament.

Primer vingueren els homes. El pare m'explicà que els aparadors de Barcelona estaven plens d'ofertes de treball. Visqueren unes setmanes a casa de la tieta Valeriana i el tiet Pedro, al carrer Torrent de les Flors del barri de Gràcia. Es van treure el carnet de cotxe, camió i taxi. El meu pare començà a treballar en una empresa de nom JOSA, que tenia la seu a la Travessera de Gràcia. Carregava i descarregava camions 12 hores al dia amb una hora per dinar i el meu tiet es dedicà al transport.

Jo tenia quatre anys quan vaig arribar a Barcelona amb la meua mare. El meu germà restà al poble amb la meua àvia per acabar el curs. Quan va arribar tenia 11 anys. Estudià a l'escola pública i jo a les monges.

Recordo fred –aquell any va caure una nevada impressionant– diuen que la gent baixava esquiant pel carrer Balmes!

Primer vam viure al carrer Sicília, rellogats –era una pràctica bastant normal a l'època– amb una senyora de caràcter infernal. La meua mare netejava al mític cinema Niza, al carrer Provença, i a l'escola Marillac del carrer Sicília–Provença. Jo anava amb ella i també portava el plumall a la mà; diuen que la gent em trobava molt graciosa. Tota aquesta època us la descriu en català, però en aquells moments el català encara no es podia parlar, estava prohibit. Només s'escrivia en espanyol i només es parlava oficialment, en espanyol.

Més endavant la meua mare trobà feina com a portera al carrer Pare Claret. La vivenda era molt petita, però qualsevol cosa semblava millor que viure rellogats.

Fins aquí no us parlo de llengües: veníem de l'Aragó castellà i arribàrem a Catalunya, Barcelona i lingüísticament cap canvi, castellà oficial.

En ple franquisme, què es podia esperar? Encara que avui sé que es movia quelcom en la clandestinitat que ja surava i demanava ser respectat: la llengua, la nació i el poble català.

Recordo vagament que les monges del col·legi on estudiava (monges de Sant Vicens de Paul) eren modernes per a la seva època i una “soeur” ens va donar unes nocions de català. Però després el batxillerat i el COU van ser totalment en castellà.

Les meves tietes –al barri de Gràcia– ja parlaven català. Els meus pares sempre han entès la llengua, però no l’han parlada. En canvi, el respecte a la llengua i la cultura sempre s’ha viscut a casa. I sempre s’han mostrat contents i satisfets de la decisió que van prendre.

A l’escola de primària i comerç vaig conèixer la Maite, la meva millor amiga. El seu pare era català i la seva mare de Madrid, castellana. A casa seva es parlava en català. Alguns caps de setmana anàvem amb una colla seva a ballar sardanes davant de la Catedral. Aquesta activitat sortí d’un petit grup. Anàvem de festa i de muntanya tots plegats.

La llibertat arribà el 1975 amb la mort del dictador, Francisco Franco. Vam anar a la Universitat –jo feia 1r de Filologia Hispànica. Ens digueren que la Universitat es tancava per la mort del dictador. Vam anar al bar universitari, de la plaça Universitat i hi vam passar el matí.

En acabar la carrera vaig començar a fer de professora de català i castellà indistintament. Amb la perspectiva del temps me n’adono de quant hem lluitat per la dignitat de la nostra llengua, la catalana.

Amb els meus alumnes de batxillerat vam anar *al II Congrés de la Llengua Catalana*, a Reus, en un tren especial, ple de gom a gom. J V Foix va fer l’Himne de la trobada, un poema en què el lema era “viure i conviure”

Aquí us el recupero:

Himne del Congrés JV Foix

Obrim serens la nostra parla
als mils parlars del món amic
amb les clarors d’un verb antic.
Vora la mar i al peu dels cims.
Durs al treball, per terra endins
salvem el pla que volem lliure,
oberts a tots, viure i conviure.

Tots i totes vivíem uns moments tan exultants que teníem ànims i força per creure que “viure i conviure” era possible.

I així arribo a avui. No us parlaré solament de mi que seria molt poca cosa sinó de tota la família. Tinc tres nebodes i una filla. L’Alicia parla català, castellà, anglès i alemany; L’Helena, català, castellà i anglès, la Susanna, català, castellà, anglès i francès i la meva filla, català, castellà, anglès i francès.

Pel que fa a mi, parlo català, castellà, francès i una mica d'italià. Actualment continuo estudiant anglès.

Sóc catalana i ciutadana del món. Estic molt agraïda als meus pares per la difícil decisió que prengueren de venir a Barcelona, la ciutat de les oportunitats. Barcelona del Tibidabo, de la Barceloneta i de Montjuïc i de tants projectes i somnis realitzats.

Vull que torni l'eufòria, la gent agraïda de ser catalana, de viure a Catalunya, de respectar-la com una senyora sempre jove que viu als nostres cors i que ningú ens la podrà arravatar perquè la sabem nostra, i de tots i totes que vulguin estimar-la. Vull cantar a tothom, ben fort: veniu a viure i conviure. Tots som convidats a gaudir d'aquesta rica terra.